

046 Fons Francesc de Paula Franquesa

1 ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

1.1 **Codi de referència**
CAT AMLLA 13 046

1.2 **Nivell de descripció**
Fons

1.3 **Títol**
Fons Francesc de Paula Franquesa

1.4 **Data(es)**
Data de creació: 1406-1890
Data d'agregació: 1840-1890

1.5 **Volum i suport**
0.70 ml, 7 capsos, paper
5 llibres

2 ÀREA DE CONTEXT

2.1 **Nom del productor**
El fons ha estat generat per Francesc de Paula Franquesa.

2.2 **Història del productor**

Francesc de Paula Franquesa Riera (Hostalric 1833 - Girona 1892). Fill de Felip Franquesa Colombí (?-1888) notari d'Hostalric i nebot del notari de Llagostera (1804-1858) i secretari de l'Ajuntament de Llagostera (ca. 1814-1853) Tomàs Vidal de Llobatera i Llobet (Llagostera 1776-1858), casat amb Catarina Franquesa. També era nebot de Mariano Franquesa Colombí (?-Girona 1873) col·lector de contribucions de l'Ajuntament de Girona (1840-1843), oficial al Govern Civil (1833-1856) amb diferents càrrecs i comissionista pel Govern Civil.

Francesc de Paula va estudiar dret a Barcelona i València. El 1853 el trobem com a secretari de l'Ajuntament de Llagostera substituint el seu oncle, càrrec que ocuparà fins el 1861. El 1859 ocupa la notaria de Caldes - Llagostera fins el 1889 quan serà notari a Girona.

El 1858 es va casar amb Joaquina Barceló Balmanya, filla d'una família de grans propietaris rurals de Llagostera que va construir per la filla el casal del carrer Sant Pere, 25 de Llagostera. La casa restarà en possessió de la família Franquesa fins el 1965 quan l'adquireixi el pintor Emili Vilà Gorgoll. El seu fill, Joaquim Franquesa Barceló, va ser diputat provincial (1930-1931) i degà del col·legi d'advocats de Girona. El seu nét Lluís Franquesa Feliu (Girona 1908-Santiago de Xile 1951) va ser president del Foment Catalanista Republicà de Girona (1932), d'Acció Catalana Republicana de Girona (1934-1938) i president de l'Audiència de Girona (1937).

Francesc de P. Franquesa va ser actiu políticament dins l'òrbita del Partit Lliberal de Práxedes Mateo Sagasta i diputat provincial entre 1869 i 1882 pels partits judicials de La Bisbal, Olot i Girona.

El 1862 va fundar l'entitat Circulo de Amigos de la Instrucción a Llagostera que ofería classes d'aritmètica, dibuix i escriptura als socis. Aquesta entitat el 1863 va promoure un dels premis dels Jocs Florals de Barcelona, consistent en una arpa de suro.

Tot i que a partir de mitjans de 1860 viu entre Llagostera i Girona degué mantenir cert ascendent a Llagostera cosa que fa que el 1876 sigui membre de la comissió de reforma dels estatuts del Casino Llagosterenc i que el 1881 un grup de llagosterencs el nomenin President honorari del Comitè Constitucional de Llagostera juntament P.A. Sagasta i Victor Balaguer.

Actiu també culturalment, el 1856 va publicar *Flores de amistad: poesías*, un llibre inspirat per Víctor Balaguer amb 58 poemes escrits entre el 1849 i el 1856 principalment des de València, Barcelona i Girona.

El 1872 Franquesa va guanyar el primer accèssit del Certamen Literario de Granada amb la poesia "A la Virgen María en su Concepción Immaculada", publicat el 1873 a Girona. El mateix any 1872 participà en la creació, com a primer president, de l'Associació Literària de Girona, que es dissoldria el 1901. Aquesta entitat organitzava festes culturals i va iniciar la publicació de la Revista de Gerona el 1876. El 1887 Franquesa encara n'era president, el vicepresident era Joaquim Botet i Sisó i el tresorer Emili Grahit, tres prohoms de la cultura gironina del moment.

2.3 Història arxivística

La documentació es conservava a la casa familiar dels Franquesa a Girona, carrer Santa Clara.

La correspondència estaria en lligalls de vetes dels quals han conservat dos llocs: *Correspondencia privada I* i *Correspondencia oficial. Nombramientos, títulos, instancias y varios asuntos administrativos*. En el moment d'ingressar a l'Arxiu el lligall *Correspondencia privada I* es conserva ordenat per plecs anuals del 1850 a 1871 i el contingut es correspon a la retolació. En canvi la resta de correspondència presenta certa barreja tot i que es pot identificar un altre plec de correspondència majoritàriament privada que aniria entre el 1873 i el 1888.

2.4 Dades sobre l'ingrés

El 2010 Joaquim Franquesa Salvador besnét fa donació del llibre de comptes (ca. 1804-1834) del notari Tomàs Vidal. El 2014 ingressa, també per donació seva, la resta de documentació que conservava. L'any 2018 ingressa la documentació del Circulo Llagosterense de Amigos de la Instrucción per donació dels heues del Doc. Pascual juntament amb dues capses d'actes notariais de la notaria de Llagostera i Caldes de Malavella datades entre el 1789 i el 1803.

3 ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

3.1 Abast i contingut

El fons està format bàsicament per quatre lligalls de correspondència, tres dels quals corresponen a Francesc de Paula Franquesa i un a Mariano Franquesa Colombí.

La correspondència de temàtica privada comprèn entre els anys 1850 i 1890. Conté referències a la relació amb la família, amb els amics de la carrera, amb contactes buscant una millor destinació professional, amb els companys

d'activitat cultural com a literat i com a membre de l'Associació Literària de Girona. També conté la relació amb membres del partit lliberal sobretot amb Victor Balaguer i referències a actuacions com a diputat provincial.

La correspondència oficial comprèn dels anys 1854 a 1883. Està relacionada amb l'activitat política com a diputat provincial i vocal de les juntes de les que forma part, sobretot la de camins veïnals i carreteres, on intervé per tal que la carretera de Girona a Sant Feliu passi per Llagostera.

I com a membre de juntes municipals de l'Ajuntament de Llagostera, junta del cementi...

La documentació de Mariano Franquesa Anys 1836 – 1873 reflecteix la seva activitat professional oficial del Govern de la Província de Girona on ocupa diferents càrrecs entre 1833 i 1856, i com comissionista amb diferents encàrrecs com l'enderroc de les muralles de Girona l'any 1868. També com a col·lector de contribucions de l'Ajuntament de Girona (1840-1843) i els càrrecs i tasques desenvolupades dins de la Milícia Nacional de Girona (1837-1855)

El fons conté també rastres de l'activitat de notaries anteriors a Francesc de Paula Franquesa: un llibre de comptes del notari Tomàs Vidal (ca. 1804 - 1834), un censal mort signat el 30 d'abril de 1425 pels procuradors del vescomte de Cabrera i Bas, comte de Mòdica per obtenir recursos per finançar les campanyes militars a Sicília i dues capses d'escriptures de la notaria de Llagostera i Caldes de Malavella datades entre el 1789 i el 1803.

La biblioteca està formada per 5 volums:

- *De pactis nuptialibus. Sive capitulis matrimonialibus*. Barcelona, 1622.
- *Summa Artis Notariae*, 1681.
- *Defensa canonica de la potestat decretorial y executiva que por derecho ... tienen los Obispos...* Francisco Perez de Prado y Cuesta, bisbe de Teruel.
- *Diversos papeles de Cataluña. Tom 5*. Recopilació de tractats, memorials al Rei, etc. dels segle XVII.
- *Flores de amistad. Poesias de D. Francisco de P. Franquesa*, 1856.

3.2 Sistema d'organització

S'ha mantingut l'organització que presentava el fons al moment de l'ingrés.

S'han canviat els lligalls de vetes per capses de conservació, s'ha conservat dos llocs dels lligalls.

3.3 Informació sobre avaluació, tria i eliminació

No s'ha realitzat processos d'avaluació i tria.

3.4 Incrementos

No es preveuen ingressos.

4 ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

4.1 Condicions d'accés

Es tracta de documentació pública.

La documentació és d'accés lliure.

4.2 Condicions de reproducció

Les reproduccions s'hauran de realitzar d'acord amb la normativa de l'Arxiu Municipal de Llagostera.

4.3 Llengües i escriptures dels documents

La llengua majoritària és el castellà tot i que també hi ha documents en català i en llatí.

4.4 Característiques físiques i requeriments tècnics

El suport paper de tota la documentació té un bon estat de conservació.

4.5 Instruments de descripció

El fons està descrit a nivell d'inventari.

5 ÀREA DE DOCUMETACIÓ RELACIONADA

5.1 Existència i localització dels originals

Els originals es troben a l'Arxiu Municipal de Llagostera.

5.2 Existència i localització de reproduccions

No existeixen còpies.

5.3 Documentació relacionada

L'Arxiu Històric de Girona conserva els protocols notariais de Francesc de Paula Franquesa i de Tomàs Vidal i Llobet.

A l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany es conserva part del fons de la família Franquesa (FONS ACPE180-79 / Família Franquesa de Girona)

5.4 Bibliografia

Adroer, M.A, Albà, M. Un notari i els seus papers durant la Guerra del Francès, Crònica 17, Ajuntament de Llagostera.

Adroer, M.A., Grau J.M.T. i Matas J. Catàleg de protocols del districte de Girona, Fundació Noguera, Barcelona 1996.

Història de la Diputació de Girona, Diputació de Girona, 1989.

Vilallonga, Mariàngela «Escriptors i artistes a Llagostera» dins Història de Llagostera. Les claus del passat, Albà, Marta – Mallorquí, Elvis. Coord. Ajuntament de Llagostera, Arxiu Municipal, 2010.

6 ÀREA DE NOTES

6.1 Notes.

7 ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

7.1 Autoria i data

Descripció realitzada per Marta Albà i Espinet el maig de 2015. Revisió, setembre de 2022.

7.2 Fonts

La pròpia unitat de descripció i, per informar els elements *Història del productor i Abast i contingut*, també s'han utilitzat les obres citades a l'element *Bibliografia*.

7.3 Regles o convencions

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.